

מראה מקומות, שיעור מאת הג"ר מרדכי קורנפלד שליט"א
סוטה ב: - בענין קינוי וסתירה בעד אחד לרבי יהושע

נקודות שנידונו בשיעור זה:

- דבר שבערוה, אע"פ שצריכים שני עדים כדי לחייב אחרים, מ"מ כל אחד יכול לאסור איסור על נפשו בהודאתו משום ד"שויה אנפשי חתיכה דאיסורא" (קידושין סה.). למאן דבעי שני עדים לקינוי, אם הודה שקינא בינו לבניה האם אשתו נאסרת ע"י סתירה שלאחריו מדין שויה אנפשי?
- מדברי הרמב"ם בה"ל סוטה פ"א ה"ח נראה דאין קינוי כלל בינו לבניה, אבל סתירה בינו לבניה אוסרת. וצ"ע, מאי שנא קינוי בלי עדים מסתירה בלי עדים, הלא קיימא לן כר' יהושע שמצריך שני עדים לקינוי ושני עדים לסתירה?
- מדברי רש"י במשנתנו מדוייק שסתירה בינו לבניה אינה אוסרתו. וצ"ע, אמאי לא אומרים בסתירה שויה אנפשי חתיכה דאיסורא?
- מדברי הרמב"ם בסוף הלכות סוטה נראה שפסק דלא כר"ח מסורא, וס"ל דקינוי בעד אחד ל"ה קינוי כלל. וצ"ע, האיך זה מתיישב עם דבריו בהלכות אישות פרק כ"ד הלכה כ"ה, דשם הביא הך דר"ח מסורא, דבוה"ז אם הודה שקינא לה בינו לבניה ואח"כ נסתרה אשתו נאסרת עליו?

1. משנה סוטה ב., וז"ל "המקנא לאשתו, רבי אליעזר אומר: מקנא לה על פי שנים, ומשקה על פי עד אחד או ע"פ עצמו; רבי יהושע אומר: מקנא לה על פי שנים ומשקה ע"פ שנים. כיצד מקנא לה? אמר לה בפני שנים אל תדברי עם איש פלוני ודברה עמו, עדיין היא מותרת לביתה ומותרת לאכול בתרומה; נכנסה עמו לבית הסתר ושהתה עמו כדי טומאה, אסורה לביתה ואסורה לאכול בתרומה, ואם מת, חולצת ולא מתייבמת."

ורש"י שם, וז"ל, "מקנא לה ע"פ שנים. אם בא להשקותה צריך להביא שני עדים שאמר לה בפניהם אל תסתרי עמו, ואם לא קינא לה בפני שנים אינה נאסרת עליו בסתירתה ואינו משקה.

ומשקה ע"פ עד א' או ע"פ עצמו. ואפי' אין עדים שנסתרה אלא עד אחד או הוא עצמו אומר ראיתיה שנסתרה אחר שקינאתי לה נאסרת בסתירה עד שתשתה, ולקמן ילפינן מקראי שסתירתה אוסרתה עליו מספק."

2. גמרא סוטה ב., וז"ל, "מתני' דלא כי האי תנא; דתניא, רבי יוסי ברבי יהודה אומר משום ר' אליעזר: המקנא לאשתו, מקנא ע"פ עד אחד או ע"פ עצמו, ומשקה לה על פי שנים; השיבו חכמים: לדברי רבי יוסי ברבי יהודה, אין לדבר סוף. מ"ט דר' יוסי ברבי יהודה? אמר קרא: בה, ולא בסתירה. ואימא: בה ולא בקינוי! קינוי איתקש לטומאה, דכתיב: וקנא את אשתו והיא נטמאה. סתירה נמי איתקש לטומאה, דכתיב: ונסתרה והיא נטמאה! ההוא, לכמה שיעור סתירה כדי טומאה הוא דאתא. השיבו חכמים: לדברי ר' יוסי בר' יהודה, אין לדבר סוף. מאי ניהו? דזמנין דלא קני ואמר קנאי, הא למשנתנו יש לדבר סוף? זמנין דלא איסתתר ואמר איסתתר! אמר רב יצחק בר יוסף א"ר יוחנן: אף לדברי רבי יוסי בר' יהודה, אין לדבר סוף. אף לדברי רבי יוסי בר' יהודה, ולא מיבעיא למשנתנו? אדרבה, למשנתנו איכא עיקר, התם ליכא עיקר! אלא אי איתמר הכי איתמר, א"ר יצחק בר יוסף א"ר יוחנן: לדברי ר' יוסי בר' יהודה, אף למשנתנו אין לדבר סוף. א"ר חנינא מסורא: לא לימא איניש לאיתתיה בזמן הזה לא תיסתרי בהדי פלוני, דילמא קי"ל כרבי יוסי בר' יהודה, דאמר: קינוי על פי עצמו, ומיסתתרא, וליכא האידנא מי סוטה למיבדקה, וקאסר לה עילויה איסורא דלעולם."

ורש"י שם, וז"ל, "ואמר קנאי. כשכועס עליה אומר קנאתי לה מפלוני ומביא עדים שנסתרה עמו סתירה כל שהוא, דכיון דלא קינא לה לא נזרה בו. לא לימא איניש. אפילו בינו לבניה."

3. רמב"ם הלכות סוטה פרק א' הלכות א' ב' ח', וז"ל, "א קנוי האמור בתורה וקנא את אשתו הוא שיאמר לה בפני עדים אל תסתרי עם פלוני, אפילו היה אביה או אחיה או גוי או עבד או שחוף, והוא האיש שאינו מתקשה ואינו מוליד.

ב הסתירה האמורה בתורה ונסתרה היא שתסתר עם אותו האיש שאמר לה אל תסתרי עמו, בפני שני עדים, אם שהת עמו כדי טומאה, שהוא כדי לצלות ביצה ולגמעה, הרי זו אסורה על בעלה עד שתשתה מי המרים ויבדק הדבר, ובזמן שאין שם מי שוטה תאסר עליו לעולם ותצא בלא כתובה.

ח קינא לה בפני שנים וראה אותה שנסתרה עם זה שקינא לה עליו ושהת כדי טומאה הרי זו אסורה עליו ויוציא ויתן כתובה, שאינו יכול להשקותה על פי עצמו."

4. תוספות קדושין סו. ד"ה אמר אביי, וז"ל, "תימה, והא אמרת המקדש בעד א' אין חוששין לקידושיו דאין דבר שבערוה פחות משנים, וי"ל דהתם אפשר כיון דלא קדשה בפני עדים המעות מתנה אבל הכא הביאה אוסרת בין בעדים בין שלא בעדים ואין אנו צריכין אלא שידע הבעל האמת."

5. בית הלוי חלק ב' סימן מ"א אות ב', וז"ל,

"והנראה דס"ל להרמב"ם דאע"ג דחזינן להדי' דהאי תנא דמצריך בקינוי ב' עדים אין הכוונה משום נאמנות לחודא אלא דבלא עדים לא הוי הקינוי כלל. וראיה לזה מדקאמר לא לימא אינש כו' דלמא קיי"ל כר"י בר"י, ואם נאמר דמאן דמצריך ב' עדים הוי רק משום שאין הבעל נאמן אם כן הרי לכ"ע תהיה אסורה לו דהבעל הא יודע האמת דקינא לה, אלא ע"כ דלדידיה בלא עדים לא הוי קינוי כלל ואינה אסורה לו. מ"מ ס"ל להרמב"ם דלר"י בר"י דמצריך ב' עדים גבי סתירה הוי רק משום נאמנות, דאין ע"א נאמן להשקותה ולהפסידה כתובתה, אבל לענין איסור כיון שהוא בעצמו ידע וראה שנסתרה אסורה לו. ובאמת דהסברא הוא כן, דבשלמא קינוי בלא עדים י"ל דלא איכפת לה בקינוי שלו ולא אבדה חזקתה במה שלא נזהרה אח"כ כיון דראתה דקינא לה בלא עדים ואפשר דגם באיכא עדים רק שהיא לא ראתה את העדים דלא מהני. אבל סתירה מה סברא לומר דבלא עדים לא להוי סתירה, והרי סתירה דסוטה במקום זנות קיימא וכמו דאם הבעל ראה שזינתה אסורה לו כמו כן בראה שנסתרה.

ועוד נראה יותר דגם הרשב"א אינו חולק על הרמב"ם בסברא זו, דלהך מ"ד דמצריך עדים בסתירה הוא רק משום נאמנות וגם בלא עדים אם הבעל בעצמו יודע האמת שנסתרה אסורה

עליו, והא דכתב הרשב"א דע"פ דין מותרת הוא משום דהא ר' יהושע ס"ל במשנה דבין בקינוי ובין בסתירה בעי שני עדים ור"י בר"י דקאמר דקינאי סגי ע"פ עצמו הא הוי רק אליבא דר' אליעזר אבל ר' יהושע לכ"ע ס"ל דקינאי הוי ע"פ ב', והרי בכל דוכתא קיי"ל דהלכה כר' יהושע לגבי דר"א ורק בד' מקומות פסקינן (בנדה דף ח' ע"ב) דהלכה כר"א. והא דאר"יח לא לימא אינש כו' דלמא קיי"ל כר"י בר"י, י"ל דר"יח קאמר דלכתחילה לא לימא דלמה לו להכניס עצמו בפלוגתא ויש לו לחוש לכתחילה גם לדברי ר"י בר"י, אבל בדיעבד ס"ל להרשב"א דקיי"ל כר' יהושע. והא דמסיים ר"יח דלמא מסתרה ונאסרה עליו, אין הכוונה דאם תסתרה תהיה אסורה רק קאי על הך דלמא קיי"ל כר"י בר"י ומתסרה כו', דלר"י בר"י אסורה. והרי דברי השו"ע בע"כ צריך לפרש כן, דבסימן קע"ח סעיף ב' כתב כיצד הוא הקינוי אומר לה בפני ב' אל תסתרי ובסעיף ו' שם כתב וכן אם נסתרה בפני ב' עדים ושהתה כדי טומאה עמו ולא קינא לה בפני עדים מותרת שאין אוסרים על היחוד אפילו נסתרה על דעת ערוה אלא אם כן קינא לה בפני ב', הרי דפוסק להדיא דבלא קינא לה בפני ב' מותרת, ובסעיף ז' כתב הא דר"יח דלא לימא אינש כו', ומוכרח לומר דס"ל דהך דאר"יח הוי רק לכתחילה."

6. תוספות רבי עקיבא סוטה פרק א' מ"א אות א', וז"ל, "הרע"ב ד"ה על פי עד א' כו' נאסרה בסתירה כו', וכן לשון רש"י ז"ל, ומשמע לכאורה דלר"י אינה נאסרת ע"פ ע"א וע"פ עצמו. אבל ברמב"ם פכ"ד מהלכות אישות ופ"א מהלכות סוטה כתב דע"פ עצמו אסורה עליו ואינה שותה, וכמו שכתב התו"יט ד"ה רי"א."

7. גמרא סוטה ב:, וז"ל, "אלא טעמא דכתיב לא יקום עד אחד באיש, הא לאו הכי הוה אמינא עד דסוטה חד הוא, ואי אפילו חד ליכא, אלא במאי מיתסרא? איצטריך, סד"א עד אין בה אין נאמן בה. אין נאמן בה? ואלא מאי בעי? עד דאיכא תרי, לישתוק קרא מיניה, דאתיא דבר דבר מממון, ואנא ידענא מידי דהוה אכל עדיות שבתורה! איצטריך, סד"א סוטה שאני, דרגלים לדבר, שהרי קינא לה ונסתרה, ליתהימן בה עד אחד. ומי מצית אמרת

דאין נאמן בה ושריא? והא מדכתיב והיא לא נתפשה, מכלל דאסורה! איצטריך, סד"א אין נאמן בה עד דאיכא תרי, ובתרי נמי היא דלא נתפשה, קמ"ל."

ותוספות הרא"ש שם ד"ה סד"א, וז"ל, "וא"ת מאחר שירדנו לסברא זו לומר דחד מהימן בה משום דרגלים לדבר מהשתא לישתוק מועד אין בה ומועד אחד וממילא ידעינן דחד מהימן, וי"ל דאחר שנכתבו שני הפסוקים נסתייענו מהך סברא דחד מהימן משום דרגלים לדבר לדרוש הפסוקים כפי הקבלה, אבל אי לא כתיבי קראי לא אלימא הך סברא כולי האי להאמין בה עד אחד."

8. דבר שאול סוטה ב. סימן א' אות ב' ואת ד', וז"ל,

(ד) **ובדין הסתירה**, הרי לדעת הרמב"ם מתפרש שפיר דסתירה אין להצריך זה ב' עדים אלא לצורכי מילתא, אבל אם יודע שנסתרה הרי זה בכלל גז"כ דסתירה אוסרתה מספק. אבל לדעת רש"י צריך ציבור מה לן להצריך שידעו ב' עדים בסתירה כדי שיחול עליו האיסור. ושם יש לפרש לדעת רש"י כיון שסתירה אינה אוסרת אלא מגז"כ דרגלים לדבר, הרי כל סתירה שאינה מציאה לידו שחיה אינה בכלל גז"כ זו, דהכי מתפרשת פרשת סוטה דאין ונסתרה גורם איסור אלא כשיכול לקיים זה והציא את אשתו. שאין כוונת התורה לאסרה עליו מספק באופן שלא שייך לנהוג בו ציבור של השקאה. ולהכי, אם יומא דסתירה שראה הוא לצדו לא יוכל להשקותה אפי' אם תראה לשותה. ואפילו אם תודה שנסתרה. להכי אינה נאסרת עליו. [וגבי סתירה נראה עפי' דהיו משקה מרגליו בלא עדות, וכמו שיתבאר]. ועוד שאפי' אם כשחודר תשתה, נמו י"ל שאם אינו יכול לכפותה להשקותה, להפסידה כחוצתה, [אם כתובה דהו'] הרי אין סתירה זו בכלל התראת קניו, ואנו דנים אותה כאילו לא קינא לה אלא על סתירה כזו שיכולה לצוא לידו כפייה לשותה, [ואף אם א"א להתנות תנאים בעלמא בקניו, הרי תנאי זה הוא מעלם ענין הקניו וכמו שמיחד את האדם שממנו מקנא לה]. מיהו אשכחנא עובדא שנאסרות בסתירה אף שאין שותה, וכגון ארוסה ושומרת יבם, ושם הכא גרע, שיעקר תנועת הסתירה אינה בכלל השקאה, וי"ע.

ובכתובות ע' א' ד"ה ומו כתבו תוס' דהמקשן דהתם סבר דר"א דאמר אין האשה נאסרת על בעלה אלא על עסקי קניו וסתירה אית ליה דאין אשה נאסרת על בעלה בלא קניו וסתירה אלא כשהיו ב' עדים בעומאחה, ואפי' ראה אותה שנעמאחה אינה נאסרת אם לא היו זה עדים, דילפינן דבר דבר ממנו, וכן משמע שם ברש"י. [אמנם הרשב"א והריטב"א האריכו לחנוק על תוס', דבעומאחה אין שייך להצריך עדים, ופירשו סברת המקשן דמספק אין האשה נאסרת אלא על עסקי קניו וסתירה, ולא על פתח פתוח שגם הוא כספק]. ובשעמ"ק שם כתב לדעת תוס' לסברת המקשן הרי בסתירה ודאי צעין ב' עדים לעיקר איסורה. וצריך תנמוד בדבר היאך סבר המקשן דמדבר דבר נשמע לדין עומאחה שאינה נאסרת בלא עדים. ואפשר דסבר דגז"כ הוא דמלא ערות דבר היינו שימלא בעדים, וכעין שהציאו תוס' בשמעתין מן הירושלמי דהיינו עמא דר"י, וס"ד דלר"א ילפינן מגז"כ כלשונה ממש דכשמלא בעלמו בלא עדים אינה נאסרת, ולא משום דעומאחה חשיבא כשניו דין האשה שאינו מתקיים בלא עדים, אלא מגז"כ בלא עמא הוא. ואפשר דה"ל לרש"י גבי סתירה גז"כ היא, דגבי עומאחה אמרינן מסברא דצראה בעלמו נמו נאסרת, ואית לן לקיים גז"כ דדבר ללמדנו דעכ"פ בסתירה יש להצריך ב'. ואף דסתירה נפקא לן מצד וגא בסתירה, והיינו לדונה בעומאחה בעלמא, מ"מ אית לן לפרש הך ילפותא להעמיד דין דבר ממנו למציאת דבר ערוה ע"י סתירה.

(ג) **ובסתירה שהצריך זה ר"י דמתני', ור"א דברייתא אליבא דר"י בר"י, ב' עדים, הרי לענין הנאמנות מתפרשת כפנייהו דלר"י אם אמר ע"א שנסתרה עדיין היא מותרת לו, [א"כ נאמן לו כבי תרי], וכן הוא עלמו אם אמר שנסתרה אינו יכול להשקותה, או לענין הפסד כתובה, או לעיקר ההשקאה אף כשמסתמת, וכמו שיתבאר. אבל לענין עיקר האיסור שגורמת הסתירה, אם צריך לזה ב' עדים שיראו את סתירה, בזה כתב הרמב"ם בפ"א מה"ל סוטה הל"ה דאם קינא כדן בפני ב', וא"כ ראה אותה שנסתרה, הרי זו אסורה עליו. אבל מדבריו רש"י צמחתי משמע דכל שלא היו ב' עדים בסתירה אינה נאסרת כלל בסתירה זו, אף שהבעל יודע האמת שנסתרה, דסתירה שלא היו זה ב' עדים לא נתחדש זה דין איסור לבעלה, שעל דברי ר"א כתב רש"י דאפי' אין עדים שנסתרה או הוא עלמו אומר וכו' נאסרת בסתירה, ובדרי' כתב דצריך ב' עדים אף לסתירה, אלמא לר"י גם כשהוא עלמו אומר ראייה שנסתרה אינה נאסרת עליו כלל, ולא רק שאינו משקה אותה. כן כתב הגרע"א ז"ל בתוספותיו למשניות דהכי משמע מדבריו רש"י. וכ"כ בבית הלוי שם. מיהו צ"ל סימן קע"ח כ' על דברי הרמב"ם דפשוט הוא, ומשמע דנקט דאין זה חולק.**

ור"א דמתני' דס"ל דמשקה ע"פ עלמו או ע"פ ע"א ס"ל דע"א שאמר ראייה שנסתרה נאמן לאסרה עד שתשתה, כע"א דעומאחה הנאמן לאסרה איסור עולם. אמנם ממה שהוסף ר"א דמשקה ע"פ עלמו מצוהר דגם הבעל נאמן לומר ראייה שנסתרה, וע"כ היינו לא רק לאסרה עליו, דבזה להרמב"ם נאסרת על פי עלמו גם לר"י, אלא אף להשקותה, וכלשונא דמתני', משקה ע"פ עלמו, ולהכי גם לרש"י ל"ל דבדברי ר"א נתחדש שאף להשקותה נאמן ע"פ עלמו.

9. רמב"ם סוף הלכות סוטה פרק ד' הלכה י"ט, וז"ל, "אין ראוי לקפוץ ולקנאות בפני עדים תחלה אלא בינו לבינה בנחת ובדרך טהרה ואזהרה כדי להדריכה בדרך ישרה ולהסיר המכשול, וכל שאינו מקפיד על אשתו ובניו ובני ביתו ומזהירן ופוקד דרכיהן תמיד עד שידע שהן שלמין מכל חטא ועון הרי זה חוטא שנאמר וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוך ולא תחטא."

וכסף משנה שם, וז"ל, "אין ראוי לקפוץ ולקנאות בפני עדים תחלה וכו'. בריש סוטה (דף ב' :) א"ר חנינא מסורא לא לימא איניש לאיתתיה בזמן הזה אל תסתרי בהדי פלוני כו'. ואע"ג דלפום דינא לא קי"ל אלא כרבי יהושע דפליג על רבי אליעזר ואמר מקנא לה ע"פ שנים ומשקה ע"פ שנים למד משם רבינו מדברי רבי חנינא לדידן שלא יקפוץ לקנאות לה בפני עדים תחלה."

10. רמב"ם הלכות אישות פרק כ"ד הלכה כ"ה, וז"ל, "אמר לה בינו לבינה אל תסתרי עם איש פלוני וראה אותה שנסתרה עמו ושהת כדי טומאה, הרי זו אסורה עליו בזמן הזה שאין שם מי שוטה וחייב להוציא ויתן כתובה. ואם הודת שנסתרה אחר שהתרה בה תצא בלא כתובה, ולפיכך משביעה על זה ואחר כך יתן כתובה."

ומגיד משנה שם, וז"ל, "אמר לה בינו לבינה כו'. שם בפרק ראשון (דף ב' :) אמר רבי חנינא מסורא לא לימא איניש לאיתתיה בזמן הזה לא תסתרי בהדי פלוני כו', וסובר רבינו שכל שמעשיה גורמים לה ליאסר תצא בלא כתובה ודבר ברור הוא."

11. שולחן ערוך אבן העזר סימן קט"ו סעיף ט', וז"ל, "אמר לה בינו לבינה אל תסתרי עם איש פלוני, וראה אותה שנסתרה ושהתה עמו כדי טומאה, אסורה לו וחייב להוציאה ויתן לה כתובה."

ושם בסוף אבן העזר סימן קע"ח סעיף ז', וז"ל, "לא יאמר אדם לאשתו, ואפילו בינו לבינה, אל תסתרי עם פלוני, דדלמא קיימא לך כרבי יוסי ברבי יהודה דאמר קינא לה בינו לבינה הוי קינוי. הגה: ועכשיו אין לנו מן סוטה, ואם נסתרה אחר הקינוי, אסורה לו לעולם (טור בשם סמ"ג). ואם שכה וקינא לה, ימחול לה מיד על הקינוי (א"י), כמו שיכתב לקמן סי' זה סעיף י"ג."

ושם סעיף כ"ב, וז"ל, "אין ראוי לקפוץ ולקנאה בפני עדים תחלה, ואפילו בינו לבינה לא יאמר לה אל תסתרי עם איש פלוני, כמו שנתבאר, אלא מוכיח אותה בינו לבינה בנחת ובדרך טהרה ואזהרה כדי להסיר המכשול ולהדריכה בדרך ישרה."

12. מהרי"ט חלק ב' אבן העזר סימן א', וז"ל,

כדאמריי בגמ' דמטיל קנאה בינה לבין אחרים, דאמרי מאי האי דמרחקא נפשה ולא ידעי דקנא לה בעלה ואמרין עליו וכו' קסבר אסור לקנאות. אלא ה"ק, אין ראוי לקפוץ בתחלה לקנאות בפני עדות אלא אחר שדבר לה בינו לבינה בנחת ובדרך טהרה כדי להדריכה בדרך ישרה להסיר המכשול, ואם לא תועיל זה אז מקנא לה ברבים. וצריך לאומרו בדרך מוסר ונחת כדי שתקבל ממנו, ולמד הרב כן מההיא דס"פ במה מדליקין במתני' דקאמר ש"מ הני תלת מילי צריך לממרינהו בניחותא כי היכי דנקבלו מיניה, והתם מייתי הך קרא דמייתי הרמב"ם ז"ל ופקדת נוך ולא תחטא. ותו בפי הנשרפין אמרי' המדריך את בניו ואת ביתו בדרך ישרה והמשיאין סמוך לפרקן עליו הכתוב אומר ופקדת נוך ולא תחטא, ומשם למד הרב שיהיו כל מעשיו בדרך ישרה."

"ומיהו קשה לי מה שכתב הרב בסוף הלכות סוטה, וז"ל, אין ראוי לקפוץ ולקנות בפני עדים תחלה אלא בינו לבינה בנחת ובדרך טהרה אזהרה כדי להדריכה בדרך ישרה ולהסיר המכשול, וכל מי שאינו מקפיד וכו' הרי זה חוטא דכתב ופקדת נוך ולא תחטא. וכתב הרב בכ"מ שדברי הרב נלע"ד מהך מימרי דר' חנינא לא לימא איניש לאנשי ביתיה וכו', וכתבו אע"ג דלפום דינא לא קי"ל אלא כר' יהושע דמקנא לה עפ"י שנים למד משם רבינו מדברי ר' חנינא לדידן שלא יקפוץ לקנאות לה בפני עדים תחלה. וקשה טובא שהרי פסק הרב כר' חנינא וכו' יוסי בר יהודה בהלכות אישות, שנאסרת בקינוי שבינו לבינה, ואיך כתב דלפום דינא קי"ל כר' יהושע, הא לענין איסורא מיירי ר' חנינא התם, ובקינוי שבינו לבינה מתסרא עליה איסורא דלעולם. ונר' דמאי דקאמר "אלא בינו לבינה" לאו שיקנה לה ממש אל תסתרי עם פלוני דהא אדרבה אסור

13. באר שבע בשו"ת סימן כ"ז, וז"ל,

"בטור אבן העזר סימן קע"ח כתב בשם ספר המצות, וז"ל, לא יאמר אדם לאשתו בזמן הזה אל תסתרי עם פלוני דשמה הלכה כרבי יוסי דאמר קינא לה בינה לבין עצמו שלא בפני עדים הוי קינוי ועכשיו אין מי סוטה ותיאסר עליו לעולם ע"כ..."

וגם על בעל ספר המצות גופיה תמיה אני, שכתב דברי רבי חנינא כהוייתן לענין הלכה, והלא הוא כבר פסק בהדיא כרבי יהושע דאין קינוי על פי עצמו ולא אפי' על פי עד אחד כי אם דוקא על פי שני עדים. וכבר נזהר מזה הרמב"ם ז"ל שכתב בסוף הלכות סוטה, וז"ל, אין ראוי לקפוץ ולקנאות בפני עדים תחלה אלא בינו לבינה בנחת ובדרך טהרה ואזהרה כדי להדריכה בדרך ישרה כו', וכתב שם בעל כסף משנה שלמד הרמב"ם דין זה מדברי רבי חנינא לדין דקילין כרבי יהושע דאמר מקנא לה על פי שנים שלא יקפוץ לקנאות לה בפני עדים תחלה כו', הרי אתה רואה בפירוש שכתב דאפילו בזמן הזה אין לחוש מלקנאות לאשתו בינה לבינו, והוא מהטעם שפירשתי מפני שכבר פסק בהדיא כרבי יהושע.

וטפי יש לתמוה על בעל הטורים שהעתיק בתחלה דברי ספר המצות ובסוף הלכות סוטה העתיק דברי הרמב"ם ככתבו וכלשונו ממש, וכבר נזהר מזה הרב מהרי"ק ז"ל בש"ע, שהעתיק דברי הרמב"ם שהבאתי לעיל והכניס בתוך דבריו

ואפילו בינו לבינה לא יאמר לה אל תסתרי עם איש פלוני וכו'. ואין לחלק ולומר דהא דקאמר שלא יקנא אדם לאשתו אפילו בינו לבינה היינו דוקא בלשון קינוי, אל תסתרי עם איש פלוני, והא דקאמר שלא יקפוץ לקנאות בפני עדים היינו אפילו בשאר לשון, דהא ליתא, דשם קינוי אינו נופל אלא דוקא כשאמר אל תסתרי עם איש פלוני, כדאיתא בהדיא בריש סוטה.

והרבה יותר יש לתמוה על הרמב"ם דסבר דאפי' בזמן הזה אין לחוש מלקנאות לאשתו בינו לבינה מהטעם שפירשתי לעיל, שמע מינה בהדיא דסבר דלית הלכתא כר' חנינא מסורא, ואלו בפכ"ד מהלכות אישות פסק בפשיטות כרבי יוסי בר' יהודה דאמר קנוי על פי עצמו הוי קנוי ואסורה, וז"ל, אמר לה בינו לבינה אל תסתרי עם איש פלוני וראה אותה שנסתרה עמו ושהתה כדי טומאה הרי זו אסורה עליו בזמן הזה שאין שם מי סוטה וחייב להוציא וכו', וכתבו שם המגיד משנה וכסף משנה שלמד הרמב"ם דין זה מדברי רבי חנינא מסורא שאמר לא לימא איניש לאינישי ביתיה בזמן הזה אל תסתרי בהדי פלוני כו'. ועוד יש לתמוה הלא רבי חנינא גופיה אמר דילמא, ולמה פסק הרמב"ם בפשיטות לאיסורא כרבי יוסי בר רבי יהודה. וקושיא זו קשה גם כן על הטור אבן העזר שפסק בסי' קט"ו כהרמב"ם ממש, והדבר צריך עיון."